

www.e-rara.ch

Omnes quae extant D. Hieronymi Stridonensis lucubrationes

Hieronymus, Sophronius Eusebius

Basileae, [1536-1538]

Universitätsbibliothek Basel

Shelf Mark: FM1 II 1-6

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-62470>

D. Hieronymi presbyteri in librum commentariorum Danielis ad Pammachium & Marcellam,
prooemium

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

D. HIERONYMI PRESBY

TERI IN LIBRUM COMMENTARIORVM DANIELIS

ad Pammachium & Marcellam,

Proœmium.

CONTRA prophetam Daniele duodecimum librum scribit Porphyrius, nolens eum ab ipso cuius inscriptus est nomine esse compositum, sed à quodā qui temporibus Antiochi qui appellatus est Epiphanes, fuerit in Iudæa, & non tam Daniele uentura dixisse quàm illum narrasse præterita. Deniq; quicquid usque ad Antiochum dixerit, ueram historiam continere: si quid autē ultra opinatus sit, quia futura nescierit, esse mentitum. Cui solertissime responderunt Eusebius Cæsariensis episcopus tribus uoluminibus, id est, octauodecimo & nonodecimo & uicesimo. Apollinarius quoq; uno grandi libro: hoc est, uicesimo sexto, & ante hos ex parte Methodius. Verum quia nobis propositum est non aduersarij calumnijs respondere, quæ longo sermone indigent: sed ea quæ à propheta dicta sunt nostris differere, id est, Christianis: illud in præfatione commoneo, nullum prophetarum tam aperte dixisse de Christo. Non enim solum scribit eum esse uenturum, quod est commune cum cæteris: sed etiam quo tempore uenturus sit docet, & reges per ordinem digere, & annos enumerat, ac manifestissima signa prænunciat. Quæ quia uidit Porphyrius uniuersa completa, & transacta negare non poterat, superatus historiarum ueritate, in hanc prorupit calumniam: ut ea quæ in consummatione mundi de Antichristo futura dicuntur, propter gestorum in quibusdā similitudinem sub Antiocho Epiphane impleta contendat. Cuius impugnatio testimonium ueritatis est. Tanta enim dictorum fides fuit, ut propheta incredulis hominibus non uideatur futura dixisse sed narrasse præterita. Et tamen sicubi se occasio in explanatione eiusdem uoluminis dederit, calumniæ illius strictim respondere conabor, & philosophiæ artibus imò maliciæ seculari, per quam subuertere nititur ueritatem, & quibusdam præstigijs clarum oculorum lumen auferre, explanatione simplici contraire. Itaque obsecro uos Pammachi *φιλομαθέσῃτε* & Marcella unicum Romanæ sanctitatis exemplar, iunctos fide & sanguine, ut conatus meos uestris orationibus adiuuetis, ut dominus atque saluator pro causa sua: suo sensu, meo ore respondeat, qui loquitur ad prophetam: *Aperi os tuum & implebo illud.* Si enim cum apprehensi fuerimus ante iudices & tribunalia, monet ne cogitemus quid respondere debeamus: quanto magis contra aduersarios blasphemantes, sua potest bella bellare, & in seruis suis uincere? Vnde & psalmi plurimi illud Hebraicum quod in titulis ponitur *נצח* pro quo Septuaginta transtulerunt in finem: magis pro uictoria continent. Aquila enim interpretatus est *τῷ νικῶντι*, hoc est ei qui præbet uictoriam. Symmachus *ἐπινίκιον*, quod proprie triumphum palmarumq; significat. Sed & hoc nosse debemus, inter cætera Porphyrium de Danielis libro nobis obijcere: idcirco illum apparere confictum, nec haberi apud Hebræos, sed Græci sermonis esse commentum: quia in Susannæ fabula contineatur, dicente Daniele ad presbyteros, *ἀπὸ τοῦ σχίνου σχίσαι καὶ ἀπὸ τοῦ πρίνου πρίσαι*, quam etymologiam magis Græco sermoni conuenire quàm Hebræo. Cui & Eusebius & Apollinarius pariter sententia responderunt: Susannæ Belisq; ac draconis fabulas non contineri in Hebraico, sed partem esse prophetiæ Habacuc filij Iesu de tribu Leui, sicut iuxta Septuaginta interpretes in titulo eiusdem Belis fabulæ ponitur: Homo quidam erat sacerdos nomine Daniel, filius Abda, conuiua regis Babylonis: quum Daniele & tres pueros de tribu Iuda fuisse, sancta scriptura testatur. Vnde & nos ante annos plurimos cum uerteremus Daniele, has uisiones obelo prænotauimus, significantes eas in Hebraico non haberi. Et miror quosdam *μεμφιμοίους* indignari mihi: quasi ego decurtauerim librum: quum & Origenes & Eusebius & Apollinarius aliq; ecclesiastici uiri & doctores Græciæ: has, ut dixi, uisiones non haberi apud Hebræos fateantur,

bb 2 nec se

A nec se debere respondere Porphyrio pro his, quæ nullam scripturæ sanctæ autoritatē præbeant. Illud quoque lectorem admonēo, Daniele non iuxta Septuaginta interpretes, sed iuxta Theodotionem ecclesias legere, qui utique post aduentum Christi incredulus fuit: licet eum quidam dicant Hebionitam qui altero genere Iudæus est. Sed & Origenes de Theodotionis opere in æditione uulgata asteriscos posuit: docens defuisse quæ addita sunt, & rursus quosdam uersus obelis prænotauit, superflua quæque designans. Cumque omnes Christi ecclesiæ tam Græcorum quam Latinorum Syrorumque & Aegyptiorum hanc sub asteriscis & obelis æditionem legant, ignorent inuidi labori meo, qui uolui habere nostros quod Græci in Aquilæ & Theodotionis ac Symmachi æditionibus lætitant. Et si illi in tantis diuitijs doctrinarum non contemnunt studia hominum Iudæorum: cur Latina paupertas despiciat hominem Christianum? Cuius si opus displiceat, certe uoluntas recipienda est. Verum iam tempus est ut ipsius prophetæ uerba texamus, non iuxta consuetudinem nostram proponētes omnia & omnia differentes, ut in duodecim prophetis fecimus: sed breuiter & per interualla ea tantum quæ obscura sunt explanantes, ne librorum innumerabilium magnitudo, lectori fastidium faciat. Ad intelligendas autem extremas partes Danielis, multiplex Græcorum historia necessaria est: Suctonij uidelicet Callinici, Diodori, Hieronymi, Polybii, Posidonij, Claudij Theonis, & Andronici congnomēto Alipij, quos & Porphyrius esse sequutum se dicit: Iosephi quoque & eorum quos ponit Iosephus, præcipueque nostri Liuij, & Pompei Trogi atque Iustini, qui omnē extremæ uisionis narrant historiam: & post Alexandrum usque ad Cæsarem Augustum Syriæ & Aegypti, id est Seleuci & Antiochi & Ptolemæorum bella describunt. Et si quando cogimur literarum secularium recordari, & aliqua ex his dicere quæ olim obmissimus: non nostræ est uoluntatis, sed, ut ita dicā, grauissimæ necessitatis, ut probemus ea quæ à sanctis prophetis ante secula multa prædicta sunt, tam Græcorum quam Latinorum & aliarum gentium literis contineri.

COMMENTARIORVM HIERONYMI

IN DANIELEM PROPHETAM

Liber unus.

& regnauit super tri-
bum Iuda & Hierusa-
lem annis undecim.

Cui successit in re-
gnum filius eius Ioa-
chim cognomento Ie-
chonias: q̄ tertio mē-
se regni sui, die deci-
mo captus est à duci-
bus Nabuchodono-
sor, ductusque est in
Babylonē, & in loco
eius cōstitutus est Se-
dechias fili⁹ Iosia pa-
truus eius: cuius an-
no undecimo Hieru-

salem capta atque subuersa est. Nemo igitur putet eūdem in Danielis principio esse Ioakim q̄ in Ezechielis exor-
dio Iochin scribitur. Iste enim extremā syllabā kim ha-
bet, ille Chin. Et ob hanc causam in euangelio secundum
Matthæum una uidetur deesse generatio: quia secunda
in Ioakim desinit filio Iosia, & tertia incipit à
Iochin filio Ioakim. Quod ignorās Porphyrius, calū-
niā struit ecclesiæ, suā ostendens imperitiā, dum euāgeli-
stæ Matthæi arguere nititur falsitatem. **b** ¶ Et tradidit
dñs &c.] Quodque traditus scribitur Ioakim, mōstrat nō
aduersariū fortitudinis fuisse uictoriā, sed dñi uolun-

DANIEL
NNO tertio regni Ioakim regis Iuda, ue-
nit Nabuchodonosor rex Babylonis Hie-
rusalem & obsedit eam. Et tradidit dñs in
manu eius Ioakim regem Iuda, Et partem
uasorum domus dei, & asportauit ea in terram Sen-
naar in domo dei sui, & uasa intulit in domum thesau-
ri dei sui. Et ait rex Asphanez preposito eunuchorum
suorum ut introduceret de filiis Israel & de semine regio-

tatis. **c** ¶ Et partem uasorum &c.] Terra Sennaar locus
est Babylonis, in quo fuit campus Dura, & turris quam
usque ad cœlū hi qui ab oriente mouerāt pedes suos, adi-
ficare conati sunt. Vnde & à confusione linguarum locus
nomen accepit Babylon, quæ in linguā nostram trāsfer-

tur confusio. Simul &
animaduertendū se-
cundum Anagogen,
quod rex Babylonis
nō potuerit uniuersa
dei uasa transferre, &
in idolo quod sibi fin-
xerat collocare, sed
partem uasorum do-
mus dei, quæ intelli-
genda sunt dogmata
ueritatis. Si enim cū-
ctos philosophorum
reuoluas libros, ne-
cesse est ut in eis repe-
rias aliquā partē ua-

forum dei. Vt apud Platonem, fabricatorē mūdi deum,
ut apud Zenonem Stoicorū principē, inferos & immor-
tales animas: & unum bonū, honestatē: sed quia iungūt
mendaciū ueritati, & naturæ bonum multis perdūt ma-
lis, ideo partē uasorum domus dei, & nō omnia uasa inte-
gra atque perfecta cepisse memorant. **d** ¶ Et ait rex &c.]
Pro Asphanez in æditione uulgata ἀσπανάς scriptū re-
peri, & pro φερδομήν quod Theodotio posuit, Lxx. &
Aquila, electos transtulerūt: Symmachus Parthos, pro
uerbo nomen gentis intelligēs: quod nos iuxta æditionē
Hebræorū quæ κατ' ἀκριβειαν legitur, in tyrānos uertim⁹:
maxime